

DE GENERAAL-MAJOR EDMOND ETIENNE JOSEPH MATHON.

Een edel, achtenswaardig mensch, wiens lange en schoone loopbaan gekenmerkt is geweest door onwrikbare gehechtheid aan eer en pligt, door voorbeeldige dapperheid en door onkreukbare trouw, heeft voor weinige weken deze wereld verlaten en daardoor wederom het aantal van de weinige nog in leven zijnde soldaten van het eerste Keizerrijk verminderd. EDMOND ETIENNE JOSEPH MATHON, overleed den 4den Junij 1863, te Ginneken, bij Breda.

Hij werd den 9den Mei 1788 te Doornik, in België, geboren. Even 16 jaren oud zijnde (1), trad hij als vrijwilliger in dienst, bij de jagers te paard van de Fransche Garde.

Dit regiment, *»dont chaque soldat était un brave,»* zooals later een geschiedschrijver heeft gezegd, was reeds in 1796 aan den generaal BONAPARTE toegevoegd en vergezelde hem op al zijne veldtogten. Het deed dienst bij de krooning des Keizers, waarbij ook MATHON tegenwoordig was.

Gezeggd regiment bevond zich in het kamp van Boulogne, toen de derde coëlitie het jeugdige Keizerrijk trachtte omver te werpen. In 20 dagen tijds werd het Groote Leger van de boorden van den Oceaan naar de velden van Duitschland overgebracht, waar het zich een onsterfelijken naam verwierf.

Den 20sten October 1805 was MATHON tegenwoordig bij de kapitulatie van Ulm, en den 11den November daaraanvolgende bij den intogt te Weenen.

In den slag van Austerlitz (2 December 1805) ontving MATHON den vuurdoop. De jagers te paard en de Mamelukken, onder bevel van RAPP, snelden een Fransch bataillon ter hulp, dat door de Russische kavallerie in verwarring was gebragt: aangevallen door de Chevaliers-Gardes van Keizer ALEXANDER, die door het vuur van 4 stukken geschut werden ondersteund, deden de jagers, versterkt met een eskadron grenadiers te paard, eene schitterende charge en keerden als overwinnaars terug. Hun kolonel MORLAND sneuvelde bij die gelegenheid.

Den 28sten December 1805 werd MATHON tot brigadier bevorderd. Den 11den April 1806 verkreeg hij de epaulet en werd als 2^e luitenant geplaatst bij het 29^e regiment van linie. Dit regiment, destijds onder bevel van den kolonel baron BILLARD, een dapper en uitstekend officier, maakte een deel uit van het Fransche leger, dat bestemd was om het Koninkrijk Napels te veroveren.

MATHON bevond zich bij de kolonne van den generaal REIJNIER, die in last had Gaëta te belegeren. De eerste opstand in Calabrië brak weldra uit, en REIJNIER kreeg bevel dien te dempen. Deze krijg werd met onbeschrijfelijke woede en hardnekkigheid gevoerd; er werden afschuwelijke gruwelen gepleegd, als voorbeeld waarvan onder anderen kan strekken, niet alleen, dat de officieren van

(1) 31 Augustus 1804.

een detachement, ten middagmaal uitgenoodigd door officieren der nationale garde, aan tafel allen vermoord werden, maar ook, dat eene marketenster, welke bij die verwarring achtergebleven en in hunne handen geraakt was, levend aan een spit werd gebraden. 't Was hier geen volk, zooals in Spanje, dat door vaderlandsliefde gedreven werd, maar het was een rooveroorlog; niets werd gespaard, en groot was de ellende die de Franschen in dezen oorlog leden. Gedurende den geheelen veldtocht had MATHON slechts vijfmaal eene bedstede tot rustplaats; den meesten tijd bragt hij de nachten onder den blooten hemel door. Voor kleeding nam men wat men slechts krijgen kon, soms monniksgewaden uit de kloosters.

REIJNIER versloeg de opstandelingen te Lagonegro, te Lauria en te Campo-Tenese. Door een Engelsch-Siciliaansch legerkorps gedwongen om terug te trekken, ging hij echter daarna wederom tot den aanval over, en versloeg den vijand te Strongoli, te Corgliano, te Cassano, te Castrovillari, en noodzaakte den Engelschen generaal STUART het schiereiland te verlaten.

Nadat Calabrië nagenoeg ten onder gebragt was, keerde REIJNIER naar Gaëta terug om 't beleg voor die vesting te slaan, en noodzaakte den Prins van Hessen-Philippstadt, Oostenrijksch generaal in Napolitaansche dienst, den 18den Augustus 1806 de stad over te geven.

In den slag van Mileto (27 Mei 1807) toen REIJNIER een legerkorps onder den Prins van Hessen-Philippstadt geheel versloeg, onderscheidde zich de luitenant MATHON door buitengewone dapperheid (1).

In 1808 veroverde REIJNIER eindelijk het zuidelijk gedeelte van Italië en was MATHON onder anderen tegenwoordig bij de innamen van Reggio en Scylla. In October van dat jaar was de Calabrische opstand voor goed gedempt, na een groot aantal gevechten, die allen ten voordeele der Franschen waren uitgevallen.

In November 1808 werd MATHON tot 1er luitenant bevorderd. In 1809 nam hij deel aan den Italiaanschen en Oostenrijkschen veldtocht. Het leger van Italië stond onder het bevel van Prins EUGENIUS, die als onder-aanvoerder bij zich had den lateren maarschalk MACDONALD. Het 29^e regiment, waarbij MATHON stond, behoorde tot de divisie Lamarque.

Den 50sten April werd MATHON, in het gevecht van St. Boniface, bij Caldiero, door een kogel in de keel zwaar gekwetst; dit verhinderde hem evenwel niet om aan den geheelen veldtocht deel te blijven nemen. Eerst 15 maanden later werd de kogel door des Keizers beroemden geneesheer Dubois, te Parijs uit de keel gehaald.

MATHON woonde den slag aan de Piave bij (8 Mei). Den 17den daaraanvolgende versloeg MACDONALD de Oostenrijkers bij Prewald en nam die stad stormenderhand in; den 22sten werd een Oostenrijksch legerkorps bij Laibach gedwongen de wapenen neder te leggen; ook bij den slag van Raab (16 Junij) en bij dien van Wagram (6 Julij) was MATHON tegenwoordig.

In laatstgenoemden slag maakte de divisie Lamarque een deel uit van het centrum onder MACDONALD. Door den aanval van dit centrum werd de Oostenrijksche linie teruggedrongen en daardoor, alsmede door de omtrekking van Davoust, het lot van den dag beslist.

MATHON bekwam in dien roemvollen veldslag twee wonden, de eene aan den linker voet, de andere aan het regter been. Ter belooning van zijn dapper gedrag en zijn beleid werd hij benoemd tot ridder van het legioen van eer.

Het was in den avond voor den slag bij Wagram, dat hij in kennis kwam met Z. H. den Hertog BERNARD VAN SAXEN-WEIMAR, destijds gedetacheerd bij den staf van den Prins van Porte-Corvo. Bij het overbrengen eener order werd het paard van den jongen Hertog onder hem doodgeschoten, en daardoor in de

(1) In eenen eigenhandigen brief van den kolonel baron BILLARD, aan den vader van MATHON, wordt het buitengewoon dapper en beleidvol gedrag van diens zoon zeer geroemd.

onmogelijkheid gebracht tot zijnen generaal terug te keeren, zag de Hertog zich genoodzaakt den nacht in het bivouac van het 29^e regiment door te brengen. Den volgenden dag streed hij als eenvoudig soldaat in de gelederen der compagnie van den luitenant MATHON. Negen jaren later, in het jaar 1818, ontmoette de Hertog andermaal MATHON, — deze was toen majoor, — en gaf hem op nieuw de meest doorslaande blijken van hoogachting en vriendschap. In 1859, een halve eeuw na hunne kennismaking op het slagveld, begaf de Hertog zich opzettelijk naar Breda, om dien 50sten verjaardag met den generaal MATHON te vieren, en bragt hem bij die gelegenheid, als een schitterend bewijs van achting, het Kommandeurskruis met de ster van de orde van den Witten Valk van Saxen-Weimar-Eisenach. —

Na den slag van Wagram keerde het leger van Italië naar dit schiereiland terug.

In 1810, op 22jarigen leeftijd, werd MATHON tot kapitein bevorderd, en tevens aide-de-camp van zijnen vroegeren kolonel, den generaal BILLARD; het was in die betrekking, dat hij deelnam aan den veldtocht van Rusland, die, gelijk voor zoovele duizenden, ook voor hem hoogst noodlottig was.

De brigade Billard behoorde tot de divisie Partouneaux, welke divisie een deel uitmaakte van het 9de legerkorps, onder den maarschalk Victor.

Dit legerkorps trok eerst in het laatst van Julij de Russische grenzen over en bleef voorloopig te Smolensko, voor 't geval dat NAPOLEON naar St. Petersburg zou oprukken.

Den 23sten November kreeg MATHON, in het gevecht bij Czasniki, een lanssteek in de linker zijde, en den volgenden dag werd zijn paard onder hem doodgeschoten. Hij gaf in dezen veldtocht weder zoovele bewijzen van dapperheid en beleid, dat BILLARD hem, op den 25sten November van dat jaar, voordroeg tot officier van het Legioen van eer en tot *chef d'escadron* bij den staf.

Gelijk bekend is had NAPOLEON, bij den rampzaligen overtocht van de Berezina, aan de divisie Partouneaux bevel gegeven den geheelen dag van den 27sten November voor Borisow te blijven, met het doel om den generaal TCHITCHAKOFF in diens bewegingen te misleiden. De divisie Partouneaux werd afgesneden en aan alle kanten ingesloten. Met 4000 man, die van de 3 brigades dier dappere divisie nog waren overgebleven, trachtte PARTOUNEUX zich eenen weg te banen door de 40.000 Russen, welke hem omsingelden. Niettegenstaande verscheidene opeischingen om de wapenen neêr te leggen, bleef men vechten tegen de overmagt; doch na wonderen van dapperheid en heldenmoed, was de ongelukkige divisie eindelijk op den 28sten November gedwongen zich over te geven, en aan deze omstandigheid is het voornamelijk toe te schrijven, dat aan de benoeming en bevordering van MATHON tot officier van het Legioen van eer en tot *chef d'escadron* bij den staf, geen gevolg werd gegeven; want de kapitein MATHON moest als krijgsgevangene twee jaren lang te Kursh en in het zuiden van Rusland verblijven.

Ten gevolge der gebeurtenissen van 1814 keerde hij uit zijne krijgsgevangenschap naar Frankrijk terug; hij vroeg en verkreeg een eervol ontslag uit de Fransche dienst en kwam in Nederland, waar hij spoedig tot majoor werd benoemd.

In 1815 werd hij geblokkeerd te Bouillon.

Tot luitenant-kolonel bij de 6de Afdeeling Infanterie benoemd, viel hem bij de oprichting van het regiment grenadiers en jagers de eervolle onderscheiding te beurt van in zijnen rang bij dat keurkorps te worden overgeplaatst.

Aan het hoofd van het 1ste bataillon grenadiers nam hij deel aan de gebeurtenissen van 1850. Gedurende de Septemberdagen van dat jaar stond hij met zijn bataillon in het Park te Brussel.

Als belooning voor zijne verdiensten te dier gelegenheid, werd hij benoemd tot Ridder der Militaire Willemsorde 4de klasse. Het was Prins FREDERIK, die hem te Breda dit eerskruis op de borst hechtte. — MATHON volgde geenszins

het voorbeeld van zoovele zijner landgenooten, die zich aan de zijde der opgestane gewesten schaarden. Hoewel hem van de Belgische zijde de schitterendste voorstellen werden gedaan en hem eene glansrijke toekomst wachtte zoo hij aan die uitnoodigingen gehoor had gegeven, bleef hij getrouw aan het huis van Oranje en aan zijn Vaderland, en was hij een der weinige Belgen, welke in die dagen van ontrouw en verraad, op ondubbelzinnige wijze toonden wat eer en plicht vorderen.

In het jaar 1831 was de luit.-kolonel MATHON toegevoegd aan den staf van den Hertog van Saxon-Weimar.

In 1834 werd hij benoemd tot kolonel, kommandant van de 12de Afdeling, later het 1ste Regiment Infanterie.

In 1841 verwierf hij den rang van generaal-majoor, en werd Provinciale kommandant en militaire gouverneur van Gelderland.

Behalve de drie reeds vermelde ridderorden was de generaal MATHON nog versierd met het Metalen Kruis en de medaille van St. Helena.

In 1843 gepensionneerd zijnde, verliet hij de gelederen, aangename herinneringen nalatende en de hoogachting wegdragende van allen die hem gekend hadden, en die zijne edele hoedanigheden, zijn goethartig en dienstvaardig karakter en zijne veelzijdige talenten op prijs hadden leeren stellen.

Sedert het jaar 1843 bewoonde hij het familie-buitengoed *Mon Plaisir*, te Ginneken, bij Breda, alwaar de dood hem op den 4den Junij 1863 op het onverwachtst overviel. Hoewel reeds den hoogen ouderdom van 75 jaren bereikt hebbende, mogt men van zijn bijzonder krachtig lichaamsgestel en van zijne levendige geestvermogens verwachten, dat hij nog langere levensdagen zou hebben bereikt.

Hij was een braaf soldaat, een kundig en uitstekend chef, alom bemind en geacht, zoodat zijn verlies algemeen betreurd werd, vooral door hen, die hem meer van nabij hadden leeren kennen.

Bij allen, die echte verdiensten op hunne waarde weten te schatten, zal zijne nagedachtenis steeds in eere blijven.

September 1863.

Jhr. SERRARIS.